

„Barátságosabb lenne az egész”

LMBTQ-Keresztény Párbeszéd Műhely

Szimpozion Egyesület, 2015

„Barátságosabb lenne az egész”

LMBTQ-Keresztény Párbeszéd Műhely

Szimpozion Egyesület, 2015

Szerkesztette: Sándor Bea

Az LBMTQ-Keresztény Párbeszéd Műhely

A Szimpozion Egyesület 2015 szeptemberében indította el a 2016 végéig tartó **LBMTQ-Keresztény Párbeszéd Műhely** című projektjét. (A projekt támogatója az ARCUS Alapítvány: www.arcusfoundation.org.) Célja, hogy egyházi csoportokat illetve magánszemélyeket érzékenyítsen egyrészt az LBMTQ emberekkel általában, másrészt a hívő LBMTQ emberekkel kapcsolatban, és megerősítést adjon a hívő LBMTQ embereknek: hogy valóban párbeszéd jöjjön létre az egyházak és a hívő LBMTQ emberek között.

A projektben tervezett, 2016 végéig megvalósuló tevékenységeink:

- kiadványok megjelentetése;
- Facebook oldal és blog írása (hírek, recenziók, esszék, cikkek): parbeszedmuhely.blog.hu, [facebook.com/parbeszedmuhely](https://www.facebook.com/parbeszedmuhely);
- videóinterjúk készítése az egyesület *Meleg szemmel* sorozatának keretében;
- bibliodráma csoport szervezése LBMTQ emberek részvételével;
- beszélgetés-sorozat lelkészekkel, papokkal, teológusokkal, hitoktatókkal;
- a *Melegség és megismerés* program (melegsegmegismeres.hu) illetve az LBMTQ-Keresztény Párbeszéd Műhely bemutatása egyházi fenntartású iskolákban és hittudományi egyetemeken.

A blogban megjelentekre reagáló olvasók nem először teszik fel a kérdést: hogyan egyeztethető össze a melegség, LBMTQ voltunk szimpla megélése a kereszténységgel. Hogyan mondhatjuk, hogy minket nyugton hagy a Biblia néhány gyakran idézett passzusa, amelyben az áll: a homoszexualitás bűn. Erről szól ez a kiadvány. És arról, ami a mi kérdésünk: vajon összeegyeztethető-e a kereszténység és a homo- vagy transzfóbia.

Néhány évvel ezelőtt egy templomban, a közösségi szobában, ahol a fiatalok oktatása is zajlik, több stócnyi füzetre bukkantam. Megnéztem őket. Az egyik kiadvány a „homoszexualitásról” szól: arról, hogy hogyan kellene „ehhez a kérdéshez” az egyháznak viszonyulnia. Beleolvastam. Volt benne egy rövid rész arról, hogy a „homoszexuálisokat” sajnálni és megérteni kell, nem ellenségesen fogadni: talán pozitívnak szánt, de leereszkedő, elidegenítő, az

LMBTQ embereket idegennek tekintő mondatok. Aztán pedig sorra a tévhitet. Voltaképpen a füzet nem tért le a bűnösség-diskurzus újtjáról, azt éreztette, hogy az LMBTQ emberek megtévedt emberek, akiken segíteni kell, és még az is lehet, hogy ettől megváltoznak, hiszen ez a kívánatos. Mi azt szeretnénk, ha a hívő és érdeklődő embereknek másféle szövegek is a kezükbe kerülnének: olyanok, amelyek az LMBTQ embereket nem tartják sem megtévedtnek, sem bűnösnek, és olyanok, amelyek őket szólaltatják meg. Ezért adjuk ki ezt a rövid szöveggyűjteményt: interjúrészleteket, hosszabb írások egy-egy kisebb részét – hogy a párbeszéd elkezdődjön.

Budapest, 2015 decembere

Sándor Bea, az LMBTQ-Keresztény Párbeszéd Műhely munkatársa
Virág Zsolt, projekt-koordinátor

**Rachel Held Evans (amerikai keresztény író, publicista;
rachelheldevans.com)**

Közösségünk hitelét veszti, ha fenntartja, hogy csak „a Szentírás világos tanítását” követi, amikor ellenzi például az LGBT emberek polgári jogait néhány obskúrus és vitatható szöveg alapján, miközben figyelmen kívül hagy, illetve félremagyaráz mindent, amit Jézus tanított a szeretetről és az idegenek befogadásáról – az egész Újtestamentumban hangsúlyos témákról. A világ pontosan annak látja ezt a következetlenséget, ami: álszentségnek.

Péter, szociális munkás, a gyülekezetéről, amelyhez tartozott

Hogyan mondhattam volna el, hogy meleg vagyok, és maradhattam volna köztük? Hiszen valakit azért is elküldtek, mert nem értett azzal egyet, hogy „ezt le kell állítani és kigyógyítani”!

Györgyi, grafikus

De néha hiányzik. Elmennék valahová, elmennék istentiszteletre. De tudom, hogy nem találnék olyan gyülekezetet, ahol a lesbikus voltom nem lenne vitatéma, és ez elriaszt. Nem akarok senkivel erről vitázni. Élem az életemet, sokat dolgozom, gyerekünk is van... Nem azért mennék templomba, hogy vitatkozzam, hanem azért, amiért bárki más. Nem tudok mit kezdeni ezzel, szomorúnak és dühítőnek is érzem, hogy valaki úgy érzi, joga van annak alapján megítélni, hogy meleg vagyok. Szerintem sokan vannak így ezzel.

András, lelkész

Akik nem találkoztak még LGBT emberekkel, azoknak ez furcsa.

Egy bibliai példa. Az első gyülekezetek idején feszültséget okozott, hogy a zsidókeresztények elfogadják-e a pogányokat, akiket a zsidók tisztátalanoknak tartottak. A tarzusi diaszpórazsidó Pálnak természetes volt, a jeruzsálemi zsidó Jakabnak elfogadhatatlan, Péternek furcsa. Ennek két története: az Apostolok cselekedetei 10 és a Gal 2,11-14. Az előbbiben Pétert az Úr a pogány Cézáréába küldi (ez egy zsidó számára tisztátalan hely volt), egy római századoshoz, ami-

lyennek a küszöbét egy zsidó nem lépte volna át. Hogy Pétert milyen kihívás elé állította a feladat, érzékelteti az álma (9-16. vers). A történet végére Kornéliusznál azonban kimondja a nagy mondatot: „Most kezdem igazán megérteni, hogy nem személyválogató az Isten.” (34.vers)

A másik történetben Péter már együtt eszik a pogányokkal és Pállal. Mégis, amikor megérkeznek a jeruzsálemiek, fölpattan, mintha nem tette volna. Péter még csak most kezdi megérteni, de még nem tudott változtatni. Azt gondolom, Péterek vagyunk ebben a helyzetben.

Az ítélkezésről: Jézus talán ezt az egyet tiltja. A szálka és a gerenda példáját mondja, vagyis hogy az ítélkezés projekció. Péter hülyén viselkedett, de nem ítélkezett. Hanem küzdött magával, hogy is van ő ezzel. A gyülekezetben a többség inkább Péterhez hasonlít ebben a helyzetben. Aki ítélkezik, biztos vagyok benne, saját gerendájával küzd.

Még valamit Péterről. Az Isten akaratát kellett megértenie és elfogadnia. A „semmiképpen nem, Uram”-tól (14. vers) addig, hogy „Most kezdem csak igazán megérteni, hogy nem személyválogató az Isten”. Egy gyülekezetben Isten akaratát kellene keresnünk, és nem a magunk igazát. Ez mindenkinek állandó feladat: önmaga felől Isten akarata felé fordulni. Van rá néhány szép példa, hogy valaki nem önmaga felől közelít egy kérdést, hanem Isten szempontját keresi, de nem ez a jellemző. Hanem az, hogy mindenki a világnézetének, ízlésének megfelelő érveket és hozzá társaságot talál, ahol nem kell Péter apostol fáradságos munkáját elvégezni. Tudok példákat különböző közösségekre, amelyeket, ha valaki nem tud elfogadni, máshol barátkozik. De egy gyülekezetben ellenkező módon kellene lennie. Nem barátkozni kell, hanem szeretettel elfogadni egymást, mindenkit. A barátság pedig ráadásul megadatik (Mt 6,33). Nekem lelkészként az céлом, hogy az én gyülekezetem ilyen legyen. Ahol elvégezzük önmagunkkal ezt a munkát. És nem magunk köré változtatunk nekünk tetsző embereket.

Ez a munka nem a ti méricskélésetek, hanem önmagunk megértéséről és hitünk tisztázásáról szól, arról, hogy mit jelent a keresztény gyülekezet. Mindezt abban a reményben, hogy ebből a győtrelemből jót fog kihozni az Isten.

Perintfalvi Rita, katolikus teológus

Az volna jó, ha ezek az egyházi emberek, papok, püspökök találkoznának valahol LMBTQ emberekkel mint hús-vér létezőkkel, ők pedig elmesélnék az életük történetét, hogy ezt ők hogy élik meg. És tényleg mint egy igazi lelkipásztor gondolkodnának el arról, hogy ők hogy tudják az ő bárányaikat, akiket szeretnek, vezetni, közösségbe formálni, a közösség részévé tenni.

Mikor én házasodni akartam, abban benne volt az a döntés, hogy találtam valakit, akit az életem párjának gondolok, akihez kötődni szeretnék, hűségben, és ez nekem mint lehetőség, mint jog adott. És akkor arra gondolni, hogy ez egy másik embernek, csak azért, mert az ő szexuális irányultága nem olyan, mint az enyém, ne legyen adott... Ezzel a gondolattal sem tudok mit kezdeni. Ha valaki szeret valakit és hozzá el akar köteleződni, a kapcsolatukban benne van az az érték, hogy elköteleződnék, benne van a hűség, az egymás mellett való kitartás, az attól függetlenül érték, hogy valaki melegként teszi ezt meg vagy heteróként. Nem érzem a különbséget.

Perintfalvi Rita a Magyarországi Teológusnők Ökumenikus Egyesületének elnöke, a Bécsi Egyetem Katolikus Teológiai Karának óraadó tanára

Éva, közgazdász

Pár évvel ezelőtt volt a fordulóponthoz az életemben. Leköszöntem a szolgálatból, és lassan a gyülekezetből is elmaradtam. A többiekkel nem osztottam ezt meg, de ennek az volt az oka, hogy addigra már tudatosult bennem, hogy én a saját nememhez vonzódom, és ebben az időben ismerkedtem meg a párommal is, akivel szerettem volna megélni végre egy valódi kapcsolatot. Vele azóta is boldogan élünk együtt egy a család, barátok, munkatársak, szomszédok előtt teljesen nyíltan felvállalt párkapcsolatban. De a gyülekezetbe nem tudnék visszatérni, nem fogadnának el. Ez még mindig fájdalmas emlék.

Nóra, informatikus

Engem kifejezetten megsebzett, ami pár éve történt. Úgy jelentkeztünk egy gyülekezetbe, hogy elmondtuk: melegek vagyunk. A lelkész elfogadó volt. Eljártunk a templomba, sőt, a lelkész egy programra is elhívott minket, egy beszélgetésre, amit a gyülekezett fiatalabb tagjai szerveztek. Mindenki nagyon kedves volt, beszélgettünk a jelenlevőkkel. Aztán hetekkel később megtudtuk, hogy volt, aki felháborodott, és negatív dolgokat mondott rólunk, meg a gyerekeiket féltették, hogy ne tudjanak arról, hogy van meleg pár is a gyülekezetben... Úgy éreztük, hogy elvettek tőlünk valamit. Nem is akartunk menni többet, különösen a gyerekeinket nem akartuk kitenni az ilyesféle ítékezésnek. De akkor azok, akik mellettünk álltak, összehívtak egy megbeszélést, hogy meggyőzzenek: maradjunk, mert ők annyit érveltek már az elfogadás mellett. Miattuk úgy döntöttünk, hogy megyünk továbbra is. De nem volt könnyű. Sokáig minden alkalommal elfogott a felháborodás, amikor beléptünk a templomba. Hogy itt valakik nem fogadnak el. És a templom annyira nem ennek a helye. Nem az a hely, ahol bárkinek ítékeznie kellene. És ha ezt tudjuk, akkor nehéz félretennünk a frusztrációkat, a csalódottságunkat, a megbántottságot. És a templom nem is ezeknek a helye. Most is furcsa valamennyire. Tudjuk, hogy a gyülekezet többsége elfogadó. Talán egy család van, akik miattunk nem járnak többé. De ettől még ott a frusztráció emléke, és tudjuk, hogy ez sokak számára kényelmetlenséget okozott. Vagy amikor egy meleg barátunk megkérdezte, hogy jöhet-e velünk, nem voltunk olyan lelkesek. Végül nem jött, de ez akkor is így van: tudjuk, hogy a lelkész számára ez inkább kényelmetlen lenne. Ezt viszont nekünk nehéz elfogadni. Minket a mindennapi életünkben kedvelnek, elismernek – és akkor éppen egy gyülekezetben akadnak emberek, akik ismeretlenül is ítékeznek. Nem így kell templomba járni, ezt mérícskélve.

Judit, Justin Lee könyve alapján

Justin Lee mélyen vallásos családban nőtt fel szüleivel és három testvérével, és gyerekkorától lelkésznek vagy teológusnak készült. Aztán ráébredt, hogy meleg, és tudta, hogy a saját egyházában ez az út nem lesz egyszerű... Az alábbiakban a Torn című könyvének részeit felhasználva foglalom össze a gondolataimat.

Egy kis kitérő után a szeretetről fogok írni.

Amikortól tudom, hogy meleg vagyok, egy kérdés függött fenyegetően a fejem fölött: mit akar Isten, hogyan éljek? Azt gondoltam, a legjobb lesz, ha őszintén, sokat imádkozva, alaposan tanulmányozom a Szentírást. És ezt tettem.

A nyilvánvaló kiindulási pont, amire legtöbbször hivatkoznak: Szodoma története. Ahogyan gyakran idézik, a város történetének üzenete az, hogy Isten lakóinak homoszexualitása miatt elpusztította. Ha ez így van, lehet-e egyértelműbb Isten véleménye erről a kérdésről? Ám alaposabban elolvasva a történetet azt kellett látnom, hogy a válasz a kérdésre egyáltalán nem egyértelmű. Ez a történet leginkább az idegengyűlöletről és a szexuális erőszakról, és nem melegekről szól. Az Ószövetség korában az utazók az idegenek jóindulatától, kedvességétől függtek. Az Ó- és az Újszövetségben is azt láthatjuk, hogy Isten embereinek egyik meghatározó tulajdonsága, hogy bőkezűen bánnak a javaikkal, mindazzal, amijük van. Jézus is erre tanít. Jób is erre hivatkozik, amikor saját értékességéről, jóságáról beszél: „Nem hált jövevény az utcán, ajtómat kitártam az utas előtt.” (31:32).¹ Szodoma történetében a város lakói szélsőségesen nem felelnek meg ennek az elvárásnak: nem bőkezűek az idegenekkel, és nem üdvözlik őket. Tele vannak irántuk gyűlölettel, bizalmatlansággal és előítéllettel. Ezékiel próféta is megerősíti, hogy Szodoma együttérzés nélküli város volt: „Az volt a bűne a húgodnak, Szodomának, hogy bár fenségben, kenyérbőségben és zavartalan békeességben volt része neki és lányainak, de a nyomorultat és a szegényt mégsem támogatta.” (16:49.)

Aztán hosszan tanulmányoztam a Leviticus parancsolatait. Mózes 3. könyvének 18-20. fejezetében Isten nagyon sok szabályt bíz Mózesre, akinek az a feladata, hogy átadja ezeket az izraelitáknak, hogy elkülönüljenek a környező sokistenhívő népektől, kultúráktól. „Ne cselekedjetez úgy, ahogyan Egyiptomban szokás, ahol laktatok. És ne cselekedjetez úgy, ahogyan Kánaán földjén szokás, ahova beviszletez benneteket. Ne kövessétez szokásaikat!” (3 Móz. 18:3). Ha végigolvassuk ezeket a szabályokat, láthatjuk, hogy némelyik éppolyan érvényesnek tűnik ma, mint amikor leírták: a bestialitás, a vérfertőzés, a hazugság, a lopás, a gyermekáldozatok tilalma... De sok más szabály is volt, amelyeket ma a hívő keresztények nem tartanak

¹ A Bibliából idézett szövegek forrása: szentiras.hu, Magyar Bibliatársulat újfordítású Bibliája (protestáns).

be, és nem is tanítanak. Például nem kötelező szakállt viselni, nem kötelező megtartani, hogy ne vessünk kétféle magot mezőnk földjébe, vagy ne vegyünk magunkra kétféle anyagból szőtt ruhát, nem tilos a tetoválás... Hogyan határozzam hát meg, melyik kategóriába tartozik a „ne hálj férfival” parancsolat (3Móz 18:22): örökérvényű törvény vagy kulturálisan meghatározott parancsolat, amelyet ma már nem kell követnünk? A különféle csoportosítások és szóhasználat-elemzések végigolvasása, elvégzése után láttam: egyes tudósok, akik úgy vélik, hogy a Biblia nem utasítja vagy ítéli el a mai meleg kapcsolatokat, azt mondják, hogy ez a szakasz a rituális kultikus prostitúcióra vonatkozik, annak tiltására szolgál. A bálványimádásnak ez a formája magában foglalta a férfiak közötti szexet is. De lehet, hogy ezek a tudósok elfogultak? Mit mond a másik oldal? Mint kiderült, nagyjából ugyanazt. A Biblia-tudós Robert Gagnon, aki szerint a meleg közötti szex bűn, azt írja: „Nem kétséges, hogy a Leviticus 18:22 a homoszexuális kultikus prostitúcióra céloz, legalábbis részben. Úgy tűnik, Izraelben ez volt a homoszexuális kapcsolatok elsődleges formája.” Ez már csak azért is hihetőnek tűnik, mert a fejezet többi része arról szól, hogy az izraeliták őrizték meg elkülönülésüket a politeista, bálványimádó kultúráktól.

Ami az Újszövetséget illeti, Pál levelei tartalmaznak utalásokat homoszexuális cselekedetekre. (Jézustól magától egyetlen idézet sem vonatkozik ilyenekre.) Pál apostol rómaiakhoz írott levelének egy részletét (1:18-32) is alaposan végigtanulmányoztam. De a sok-sok elemzést elolvasva és a szöveget értelmezve úgy tűnt, hogy itt ismét csak elsősorban a bálványimádásról van szó, és semmiképpen sem az elkötelezett meleg kapcsolatokról. Végül Pál korinthusiakhoz írt első levelének egy részlete (6:9-11) maradt meg elemzendő szövegnek. Ezzel kapcsolatban is vita tárgya, hogy a kultikus prostitúcióra utal, vagy általánosságban ítéli el a *férfiak közötti szexet*.

Csakhogy ezen a ponton egy vicces jelenet jutott az eszembe a *Princess Bride* című filmből. Az egyik szereplőnek ki kell találnia, hogy ellenfele melyik pohár borbába szórt mérget: abba, amelyet maga elé helyezett, vagy abba, amelyet a feladatot megoldani vágyó szereplő elé. Hosszan okoskodik, még ki is cseréli titokban a két poharat, majd végül iszik az egyik borból, és rosszul lesz... Ám azután kiderül, hogy a feladatot feladó fekete ruhás alak mindkét pohárba tett a méregből, csakhogy ő évek óta arra trenírozta magát, hogy immunis legyen a „iocane” porra. Vagyis az okoskodó kisember rosszul értelmezte az egész rejtvényt. Rossz volt a kiindulópontja, érvényte-

len az előfeltevése, így nem a jó kérdést tette fel. És úgy tűnik, sokan éppen ezt csináljuk, amikor a Bibliából próbáljuk „levezetni”, milyen legyen a viszonyunk az LMBTQ emberekhez.

Van, aki arra jut, hogy az ilyen ellentmondások miatt a Bibliát nem tekinti többé érvényes erkölcsi útmutatónak. Van viszont más út is: kialakíthatunk egy következetes és a Bibliából következő standardot a szövegek magyarázatához, ami segít igazságosan meghatározni, hogyan fordítsuk le ezeket a passzusokat a mi kultúránkban és a mi kultúránk számára.

És Pál a Rómaiakhoz írt levélében fel is kínál egy ilyen standardot: kifejtji, mi a *keresztény hit központi üzenete*. Elmondja, hogy az emberek bűnösök, és mit is jelent ez az Isten törvényével való kapcsolatunkra nézve. A levél első tizenkét fejezetében hetvennégyyszer használja a törvény szót; ez itt az utolsó:

A törvény betöltése a szeretet

Senkinek se tartozzatok semmivel, csak azzal, hogy egymást szeressétek; mert aki a másikat szereti, betöltötte a törvényt. Mert azt, hogy ne paráználkodj, ne ölj, ne lopj, ne kívánd, és minden más parancsolatot ez az íge foglalja össze: „Szeresd felebarátodat, mint magadat.” A szeretet nem tesz rosszat a felebarátnak. A szeretet tehát a törvény betöltése. (Róm. 13:8-10.)

És nem valami könnyű kis érzésről beszél. A görög *agapé* szót használja, ami az önzetlen, feltétel nélküli, áldozatos szeretetre utal; olyan szeretetre, ami a másik javát keresi sajátja előtt. Ez a fajta szeretet tölti be Isten törvényét, és Pál szerint minden helyzetben támaszkodhatunk rá. Ezen a ponton Jézust idézi:

Amikor a farizeusok meghallották, hogy a szaduceusokat elnémította, köréjegyültek. Egyikük pedig, egy törvénytudó, kísértetni akarta őt, és megkérdezte tőle: „Mester, melyik a nagy parancsolat a törvényben?” Jézus így válaszolt: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és a nagy parancsolat. A második hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. E két parancsolattól függ az egész törvény és a próféták.” (Máté 22:34-40.)

Végiggondoltam minden fajta bűnt, ami csak az eszembe jutott. Minden egyes esetben arra jutottam, hogy igaza volt Pálnak. Ha valaki tényleg megéli Isten *agapé* szeretetét mások iránt, az mindig ahhoz vezet, hogy a jót válassza. A bűn mindig valamilyen önző vágyból fakad.

A Galatákhöz írt levélben ez áll: „Mielőtt pedig eljött a hit, a törvény őrzött bennünket, egybezárva az eljövendő hit kinyilatkoztatásáig. Tehát a törvény nevelőnk volt Krisztusig, hogy hit által igazuljunk meg. De miután eljött a hit, többé nem vagyunk a nevelőnek alávetve. Mert mindnyájan Isten fiai vagytok a Krisztus Jézusban való hit által.” (Gal. 3:23-26.) De ha többé nem vagyunk a törvénynek alávetve, ez azt jelenti, hogy Pál azt mondja: bűnözhetünk, ha akarunk? (Ezzel foglalkozik a Róm. 6:15 is: „Mit tegyünk tehát? Vétkezzünk, mert nem a törvény, hanem a kegyelem uralma alatt élünk? Szó sincs róla!”) Ez első olvasásra megzavart. Valószínűleg Pál közönségét is. Hogyan mondhatjuk, hogy nem vagyunk a törvénynek alávetve, de ugyanakkor nem szabad bűnözniük? Honnan tudjuk, mi a bűn, ha nem onnan, hogy Isten törvényének megsértése? Pál alaposan elmagyarázza a különbséget: „Mert ti testvéreim, szabadságra vagytok elhívva; csak a szabadság nehogy ürügy legyen a testnek, hanem szeretetben szolgáljatok egymásnak. Mert az egész törvény ebben az egy igében teljeseedik be: »Szeresd felebarátodat, mint magadat.«” (Gal. 5:13-14.)

És ez nem csak Pál teológiája: Jézus is ezeket az alapelveket alkalmazta. A zsidó Szentírás egyik legfontosabb parancsolata a szombat megtartása. Ez az Istennel való szövetség jelképe volt (2Móz 31:13), a Tízparancsolat egyike. Megtörése halálbüntetéssel járt. Számos helyen szerepel, hogy az Istenhez való hűség mércéje, hogy valaki megtartja-e a szombatot. A munka elkerülése szombaton nem csak akármely parancsolat volt, hanem a legfontosabbak egyike: litmusztesztje annak, hogy valaki követi Istent, vagy bűnben él. Így amikor Jézus szombaton gyógyított meg embereket, az igazán nagy ügy volt. Itt van ez az ember, aki azt mondja, hogy Istent képviseli, és akkor nem tartja be Isten egyik legfontosabb parancsolatát? Nem csoda, hogy ez mélyen felháborította a farizeusokat.

Akiket mai szemmel könnyű elítélni. De valójában lehet, hogy jobban hasonlítunk rájuk, mint szeretnénk. Sok tekintetben ezek a farizeusok olyanok voltak, mint a mai legprominensebb keresztény vezetők kereszténység előtti megfélelői. Mélyen vallásosak voltak, jól is-

merték a Szentírást, és nagyon fontos volt számukra, hogy engedelmeskedjenek Istennek. Lehetek más (politikai) okaik is, de az egyik legfontosabb kritikájuk Jézus szolgálatával szemben az volt, hogy szerintük megsértette Isten törvényét, és erre tanított másokat is. Ha mi volnánk a helyükben, talán sokan, mai keresztények, ugyanezek miatt aggódnánk.

Amikor Jézus nyilvánosan meggyógyította egy sorvadtt kezű ember kezét szombaton, a farizeusok igazán dühösek voltak. Jézus tudta ezt, és szándékosan úgy intézte, hogy a farizeusok jól lássák, mit csinál. De az az igazán lenyűgöző, ahogyan *igazolja*, amit tett.

Régebben mindig azt feltételeztem, hogy Jézus *igazából* nem törte meg a szombatot azzal, hogy valakit meggyógyított, hiszen Isten valószínűleg nem tekintette a természetfölötti gyógyítást olyan „munkának”, mint mondjuk a főzést vagy a teherhordást. Jézus helyében én így érveltem volna: „A Biblia azt mondja: ne dolgozzunk szombaton. Nem is dolgozom, hanem gyógyítok. Számomra ez nem munka.” Csakhogy Jézus egyáltalán nem ezt mondja. Helyette kérdez valamit, ami úgy tűnhet, mintha megkerülné a kérdés megválaszolását: „*Szabad-e szombaton jót tenni, vagy rosszat tenni, életet megmenteni, vagy kioltani?*” (Márk 3:4). Ez zavarba ejtett. Logikailag tényleg megkerüli a kérdést. Senki nem kérte tőle, hogy bárkit megöljön, és egy ember kezét gyógyította meg, nem az életét mentette meg... Nyilvánvalóan várhatott volna másnapig, nem volt rá semmi oka, hogy feltétlenül aznap gyógyítsa meg. A kérdés arra utalt, hogy végül is szabad-e, erkölcsös-e szombaton gyógyítani, és úgy tűnt, hogy Jézus kikerüli a választ.

A *szabálykövető nézőpontból* Jézus érvelésének nincs is értelme. De a *szerezd felebarátodat nézőpontból* van. Mi a legszeretettelibb: valakinek segíteni, amikor szüksége van rá, vagy elmenni mellette? Ha az a választás áll előttünk, hogy szeretettel cselekedjünk, vagy ne, nem mindig szeretettel cselekedni a helyes? Ha a szeretet a törvény betöltése, nem kellene ennek mindennél fontosabbnak lennie?

A farizeusok mániákusan követni akarták a Szentírást, szó szerint. Nagy erőfeszítésükben, hogy engedelmeskedjenek Isten törvényének, legalisták lettek, és olyan kérdésekről nyitottak vitákat, hogy számít munkának és mi nem szombaton. Ha Jézus azzal védekezik, hogy azt mondja: a gyógyítás nem munka, akkor elfogadta volna az egész legalista, a törvényt-betű-szerint-vevő megközelítésüket.

Ehelyett arra utal, hogy itt valami sokkal nagyobb forog kockán: egy alapvető elv, ami nagyobb, mit a törvény betűje. És Jézus újabb és újabb példákat nyújt arra, hogy a törvény szelleme fontosabb, mint a szó szerinti értelme.

Amikor a farizeusok felelősségre vonják, mert megtöri a szombatot, nem arról vitázik velük, hogy vajon még érvényben van-e a szombatot meghatározó törvény. Arról sem vitatkozik, hogy a gyógyítás vagy a kalásztépés valóban törvénysértő-e (még akkor sem, ha érvelhetne amellett, hogy nem az). Nem lép bele abba a csapdába sem, hogy azon vitatkozzon, mennyi kalászt lehet letépní, mennyi kalásztépés az, ami még nem minősül aratásnak. A keresztények viszont gyakran éppen ilyen érvelésekbe bocsátkoznak a melegségről, amikor arról vitáznak, hogy milyen mértékig vonatkoznak ma ránk egyes passzusok, és hogy vajon elítélnek-e egy bizonyos viselkedést egy bizonyos helyzetben vagy nem. És ilyen érvek felett szenvedtem én is hónapokon át.

Ehelyett Jézus még drasztikusabb törvénysértések példáját idézi fel a farizeusoknak, amelyek az adott helyzetben mégis megfelelő döntésnek bizonyultak. Aztán azt mondja: „A szombat lett az emberért, nem az ember a szombatért...” (Márk, 2:27). Jézus egész szolgálatán át a törvény szellemének elsődlegességét hirdeti a törvény betűje fölött, és ez gyakran azt jelenti, hogy az ő útja nehezebb. Amikor a törvény azt mondja, hogy adjunk, imádkozzunk és böjtöljünk, Jézus azt mondja, hogy mindezt a megfelelő okból tegyük, és véletlenül se az emberek dicséretére várva. Másrészt: Jézus útja ugyanakkor szabadságot nyújt arra, hogy elveszük a legalista megszorításokat és a szeretetet válasszuk. Ezért vádolják Jézust azzal, hogy érvényteleníteni akarja a Törvényt és a prófétákat, és ő ezért mondja: „Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem a törvényt vagy a próféták tanítását. Nem azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem, hanem hogy betöltsem azokat.” (Máté 5:17.)

Jézus nem csupán új törvényeket hozott. Valami egészen újat, mást hoz. Annak belátását, hogy a szabályoknak célja van, de nem öncélúak.

A keresztények legtöbbször úgy látják a Szentlelket, mint a Segítőt, akit Jézus ígért, hogy követeként elküldi; mint a mindenki szívében ott lakozó Istent. A Szentlélek tudja Isten törvényeinek a célját, és segíteni tud nekünk abban, hogy magyarázzuk és a saját helye-

tüinkre alkalmazzuk őket; felfüggeszti a törvény betű szerinti értelmezését, amikor az megfelelő, és segít abban, hogy betöltsük Isten végső vágyát számunkra a földön: hogy ne legyünk egy sor szabály rabszolgái, hanem éljük meg Isten feltétel nélküli agapé szeretetét minden nap minden percében. Ezért mondja Pál: „Ha pedig a Lélek vezet titeket, nem vagytok a törvény uralma alatt.” (Gal. 5:18.)

Persze bárki *mondhatja*, hogy őt a Lélek vezeti. Szerencsére a Biblia utal rá, hogyan néz az ki, ha így van. Jézus azt mondja, hogy a rossz fa rossz gyümölcsöt terem, és a jó fa jó gyümölcsöt: „Nem jó fa az, amely rossz gyümölcsöt terem, és viszont nem rossz fa az, amely jó gyümölcsöt terem. Mert minden fát a gyümölcséről lehet megismerni. Hiszen túskebokorról nem szednek fűgét, csipkebokorról sem szüretelnek szőlőt.” (Luk 6:43-44.) Így ha nem is ítéelhetjük meg az emberek szívét, láthatjuk a tetteik következményeit.

És Pál azt mondja, hogy Isten minden parancsát összefoglalhatjuk abban az egy szabályban, hogy szeressük egymást. Szerintem ez igaz minden bűnre, amire gondolni tudok: az ölésre, a lopásra, a házasságtörésre, a mohó kapzsiságra és a többire. A bűn mindig annak az eredménye, hogy valakinek nem sikerül megélnie Isten önzetlen szeretetét, és végül mindig rossz gyümölcsöt terem.

Ezekre a mércékre gondolva sokkal könnyebb lett következetesen magyarázni a Szentírás nehéz részeit. Igen, a bibliai időkben volt rabszolgaság, de az önzetlen *agapé* a szabadságukat követeli meg, ugye? A fej befedésének és a hajhosszúságnak a szabályozása valamilyen célt szolgált Pál kultúrájában, de ha végső soron ezeknek nincs hatása arra a feladatunkra, hogy önzetlenül szeressük Istent és a felebarátainkat, akkor a Szentlélektől vezetve ma már félretehjük őket.

Minél tovább és minél alaposabban tanulmányoztam a Bibliát, annál inkább láttam, hogy arra a következtetésre kell jutnom: az egyházam nagyon téved. A korai egyház hasonló dilemmával küzdött. Ma a keresztények arról vitatkoznak, hogy a *melegek* lehetnek-e az egyház tagjai, és ha igen, cölibátusban kell-e élniük. Az akkori keresztények arról vitatkoztak, hogy a *nem zsidók* lehetnek-e az egyház tagjai, és ha igen, körül kell-e metélniük. A Szentírás előírta a körülmetélést, és szakadás támadt azok között, akik abban hittek, hogy ez továbbra is követelmény, és azok között, akik szerint már nem volt az. Nem meglepő, hogy sok nem zsidó azon a véleményen

volt, hogy már nem szükséges a körülmetélkedés. Pál is őket támogatta, de még tovább is ment: „Íme, én, Pál, mondom nektek, hogy ha körülmetélkedtek: Krisztus semmit sem használ nektek.” (Gal. 5:2) Pál nem csak hogy abban hitt, hogy a körülmetélkedés *nem szükséges*. Abban hitt, hogy ha valaki azért teszi meg, hogy a válasza „biztos”, biztonságot adó legyen, az *bűn*. Mert azt jelenti, hogy az illető visszahelyezi magát a törvény alá, és semmibe veszi a Krisztustól jövő kegyelmet.

S hogy mi az, ami a leginkább hiányzik az egyházainkból és a farizeusokból? A kegyelem. A kegyelem azt látja az emberekben, ami őket egyedien széppé teszi Isten számára, nem azt, hogy miben hibásak vagy miben nem értünk egyet velük. Ez a fajta kegyelem hidakat épít a legerősebb egyet-nem-értés fölé is.

Justin Lee amerikai meleg keresztény szerző, a Gay Christian Network (gaychristian.net) alapítója. 2012-ben megjelent könyvének címe: Torn. Rescuing the Gospel from the Gays-vs.-Christians Debate („Szétszakítva: Hogyan mentjük ki az evangéliumot a meleg- kontra-keresztények vitából?”)

Andorka Eszter, evangélikus lelkész (1973-2003)

Kedves Fraternetesek!

Végre egyszer leírom, mit gondolok a különböző szexuális orientációkról. Tudom, hogy ez további konfrontációt eredményez, de talán itt az ideje, hogy, ha kemény viták formájában is, de témává legyen mindez az egyházunkban. (...)

Én bizony sok homo- és biszexuálissal találkoztam, többnyire keresztény hívőkkel, sőt evangélikus teológusokkal, hála a bielefeldi tanulmányi ösztöndíjammak. Volt köztük, aki igazi jó barátommá lett. Ismertem olyat, akiről még a szülei sem tudták, hogy homoszexuális, és olyat, aki a homoszexualitását nyíltan vállalva élt együtt hűségben a szerelmével. Ott voltam, amikor egy barátnőm egy homoszexuálisok által szervezett istentisztelet keretében „előbújt”, vagyis először vállalta nyilvánosan az identitását. Próbáltam ezeket a számomra is nagyon új és felkavaró impulzusokat valamiképpen intellektuálisan és teológiailag helyretenni, elég sokat olvastam a kérdésről, és ott a

Kirchliche Hochschulén felvettem egy, a homoszexualitással foglalkozó interdiszciplináris kurzust is.

Vita céljából a következő, véleményemet rögzítő tétéleket szeretném fraternetünk virtuális kapuira szögezni:

1. A Szentírás sehol sem ítéli el egyenrangú emberek kölcsönös szereteten alapuló homoszexuális kapcsolatát. (Tekintve, hogy abban a korban és társadalmi körben ez a lehetőség körülbelül ismeretlen volt.)
2. A valódi szeretni tudás minden esetben Istentől kapott ajándék. (...)
3. Nekünk, akik az Ő követésére szegődtünk, ebben a munkájában is részt kell vállalnunk. A jelen magyar társadalmában, domináns kultúrájában a homoszexuális ember olyannyira elnyomott, hogy szinte nincs is. Egy ama legkisebbek közül. Félő, hogy a mi minden elnyomottal szolidáris Urunk egy napon azt mondja majd valamennyiünknek: „Homoszexuális voltam, és csak súlyosbítottatok szenvedésemet.” Kínos percek lesznek, én mondom.
4. Újszövetségi értelemben a házasság alapja és elsődleges célja a kölcsönös szeretetkapcsolat, egymás segítése és támogatása hűségben, nem pedig a biológiai reprodukció lehetősége. (...) Ergo: ha következetesek lennénk, megáldanánk azt, amit Isten egybeköt – egyneműek vagy különeműek közt egyformán.

(...) Egy olyan társadalomban, ahol a homoszexuálisoknak ellenségességgel, kirekesztéssel kell szembenézniük, a keresztény egyháznak olyan helynek kell lennie, ahol barátságos, elfogadó, szabad légkört találhatnak és aktív szolidaritást. Ennek következménye és kifejeződése az egynemű párok megáldása és a homoszexualitásukat vállaló lelkészek szolgálata. Ez, szerintem, valamennyiünknek jó lenne; többféle tapasztalat és létforma találkozna, nem lennének olyan élesek a nemek közti határok, barátságosabb lenne az egész.

Levelek a Fraternet levelezőlistáról (2002). In: „Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet!” Andorka Eszter Emlékkönyv. Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség, Budapest, 2006. 377-381. o.

Péter, gyógyszerész

Volt már, hogy valaki, aki tudta, hogy transznemű vagyok, megkérdezte: rendben van ez Isten szerint? Szerintem Isten szerint én rendben vagyok. Pár éve elolvastam Justin Tamis könyvét, a címe: *Trans-gendered: Theology, Ministry, and Communities of Faith* („Transznem: teológia, szolgálat és gyülekezetek”). Ez sokat segített abban, hogy tisztán lássak és tisztán érezzem, mi Isten szándéka. Egyébként a Biblia nem igazán beszél a transzneműségről magáról. De persze az is igaz, hogy ha valakinek baja van a transz* emberekkel, akkor vajon számít neki, hogy én hogyan magyarázom azt az EGY verset, amely talán a transzneműekre utal? Szerintem nem. A melegekről (pontosabban LMB emberekről) szóló mondatokon is évtizedek óta rágódnak, vitáznak, és még ma is tart a vita. És mire jó ez? Hogy kutadjuk a szemantikát, görög és héber szavak jelentését? Szerintem leginkább arra, hogy elfedje: itt konkrétan emberekről és az életükről van szó. És nem mozdulunk ki a defenzívából: elemezzük, hogy mi bűn és mi nem az... Szerintem mi, queer emberek nem érünk rá erre az olcsó teológiázgatásra. És ha olvassuk a Szentírást, rengeteg transz* és gender-nonkonform embereket megerősítő részt találunk benne: harcos nőket, eunuchokat, akikről Ézsaiás ír (56.), vagy akiket Jézus erősít meg, a vízholdó férfit az utolsó vacsora színhelyén (Lk. 22:10), az etióp eunuchot az Apostolok cselekedeteiben (8:27), és így tovább... A Szentírás nem csak elfogad, de kifejezetten nagyra tart és ünnepel egy sor olyan embert, aki nem alkalmazkodott a nemiszerep-normákhoz.

Katalin, szociológus

És biztos vagyok benne, hogy Jézus elfogadta volna és elfogadja a melegeket, úgy, ahogy vannak. Egy barátom mondta egyszer, hogy mekkora munka volt, amíg átfordult ez a fejében. Hogy onnan, hogy hogyan lehet összeegyeztetni a vallást, a keresztény voltát és a melegségét, el kellett jutnia oda, hogy természetesen simán, és akkor már az a kérdés számára, hogy hogyan lehet összeegyeztetni a kereszténységet és a homofóbiát.

Elérhetőségeink:

Szimpozion Egyesület:

melegvagyok.hu

E-mail: info@szimpozion.hu

LMBTQ-Keresztény Párbeszéd Műhely:

parbeszedmuhely.blog.hu

facebook.com/parbeszedmuhely

